

FRIDLISA, v. a. 2. (Lysa frid på) Offentligen kungöra, att något vid straff bör vara fredadt för allt slags våldsverkan; ställa under lagens skydd. *En f-st helgedom.* — *Fridlysande*, n. 4. o. *Fridlysning*, f. 2.

FRIDLÖS, a. 2. Se *Fågelfri*.

FRIDLÖSHET, f. 3. Se *Fågelfrihet*.

FRIDSAM, a. 2. Som har ett fredligt sinne, fredlig. *En f. människa. F-t sinne.* — *Syn.* Fridsinnad, Fredlig, Fredälskande, Fredfärdig, Fredsam.

FRIDSAMHET, f. 3. Fridsamt sinne. — *Syn.* Fredlighet, Fredsamhet.

FRIDSBROTT, n. 3. (gam.) Brott emot den allmänna säkerheten och freden i landet.

FRIDSKYSS, m. 2. Helig kyss, som man i äldsta kristna församlingen, efter böner, efter gudstjänst och isynnerhet efter begående af den heliga nattvarden, gaf hvarandra, till tecken af kristlig kärlek. Sedermera äfv. den kyss, som man i stället gaf en liten taffla af silver, kallad *par*, äfven och bibeln eller messboken. Fridskysen bibehålles ännu i den grekiska kyrkan, vid vissa högtider.

FRIDSKÖLD, m. 2. Sköld, som fordom vid ett fätlags upphöjdes till tecken, att de öfverlevande bland de besegrade fienderna skulle få fred och säkerhet till lifvet.

FRIDSLAG, fridds-låg, m. 2. Lag, stiftad till upprätthållande af allmänna säkerheten och freden i landet, t. ex. Birger Jarls lagar om hemfrid, qvinnofrid, &c.

FRIDÄLSKANDE, a. 4. Se *Fredälskande*.

FRIERI, n. 3. 1) Handlingen, då man friar (III), begär någon till äkta. *Hans f. upptogs väl af föräldrarna. Få ja, nej vid sitt f. Gå på f., gå bort, för att fria.* — 2) Den hyllning, uppmarksamhet, man egnar ett fruntimmer, i afsigt att vinna hennes bifall till äktenskap. *Hans f. har nu varit i tvål ån, utan att han kommit sig för att fria.* — *Syn.* (gam.) Giljande.

FRIGG, f. nom. propr. (nord. myt.) Den förnämsta af Asyniorna, Odens gemål, herrskande öfver hela naturen på jorden; Grekernes Härä, Romarnes Juno. Bör icke förväxlas med Freya.

FRIGGEROCKEN, m. sing. def. (Friggs rock) Gammal benämning på stjernbilden Orion.

FRIGIFVA, v. a. 3. (böjes som *Gifva*) 1) Sätta i frihet, släppa ut ur fängelse. — 2) Gifva en slaf, en träl, en lifegen friheten. — 3) mindre brukl.) Gifva ett folk friheten. — *Syn.* Emancipera, Frigöra. — 4) Tillåta bruket, upphäfva förbudet af något. *F. införseln af jern.* — *Syn.* Frigöra. — 5) Befria från inskränkande band, tvång. *F. handeln, näringarna.* — *Syn.* Emancipera, Frigöra.

FRIGIFNING, f. 2. och

FRIGIFVANDE, n. 4. Handlingen, då man frigifver.

FRIGIFVEN, part. pass. af *Frigifva*. Brukas nästan adjektivt i uttrycket *F. slaf*, och äfv. substantivt, t. ex. *En f.*, d. v. s. en frigifven slaf.

FRIGÄLIG, a. 2. (nat. hist.) Säges om de slags fiskar, som hafva gälarna fria under ett gällock och bilda en särskilt ordning af Broskfiskarna: *De F-a.*

FRIGÖRA, v. a. 2. (böjes som *Göra*) 1) Göra fri, befria. *F. någon ur fångenskap, ur fångelse, ur en fiendes våld.* — *Syn.* Se *Befria*. — 2) Se *Frigifva*, bem. 2, 3 o. 5. — 3) Se *Frikalla*. — *Frigörande*, n. 4. o. *Frigörelse*, f. 3.

FRIHAMN, m. 2. Med vissa friheter försedd hamn, hvaräst skepp af alla nationer kunna fritt och utan tull inlöpa och handla.

FRIHERRE, m. 2. pl. — *herrar*. 1) (ursprungligen) Adelsman, som besatt ett frigods, d. v. s. ett gods, hvilket ej var länspliktigt. — 2) (nu) Se *Baron*, 3.

FRIHERREBREF, n. 3. Se följ.

FRIHERREDIPLOM, ---- pläm, n. 3. Diplom, hvarigenom någon blifvit upphöjd till värdighet af friherre.

FRIHERREKRONA, f. 1. (herald.) Krona uppöfver ett friherrligt vapen, bestående i ett bredt band, omviradt med en perlsnodd och hvaruppå vanligtvis fem perlor hvilat. Kallas äfv. Baronlig krona.

FRIHERRESÄTE, n. 4. Gods, der en friherre är boende. Äfv. Friherrligt säte.

FRIHERRINNA, f. 1. Se *Baronessa*.

FRIHERRLIG, a. 2. Som tillhör eller har afseende på en friherre eller dess familj. *F. värdighet. Det f-a herrskapet.* — *Jfr. Baronlig.*

FRIHERRLIGHET, f. 3. En friherres stånd och värdighet. Brukas nästan endast skämtvis.

FRIHERRSKAP, n. 3. o. 5. En friherres stånd och värdighet.

FRIHET, f. 3. 1) Tillstånd af befrielse från något tvång, något besvärande, tryckande, o. s. v. Brukas i denna bem. med prep. *ifrån* eller *för* och åtföljande substantiv. *Jfr. Fri*, bem. 2 o. 3. *F. ifrån (för) tvång, arbete, tjänst, afgift, skatt, sorg, bekymmer, samvelsagg.* — *Syn.* Ledighet. — 2) En ej fångslad persons tillstånd. *Alla fångarne återfingo f-en. Sätta i f. — Motsats.* Fångenskap. — 3) En persons tillstånd, som ej är underkastad trældom, slafveri. *Krigsfångar förlorade i äldre tider sin f. och blefvo slafvar. Gifva en slaf, en neger f-en. Sälja, återfå, återköpa f-en. — Motsatser:* Slafdom, Lifegenskap. — 4) Frånvaro af tvång i sammanlefnaden, umgänget. *Etikettens regler skada umgängets, konversationens f. Man njuter mycken f. i det huset. — Motsats:* Tvång. — 5) Oberoende, oafhængighet af andras vilja. *Han älskar för mycket sin f., att gå in på tjenstemannabanan. — Motsatser:* Beroende, Afhängighet. — 6) (fig.) En persons tillstånd, då dess hjerta är fritt ifrån kärlek. *Hon har beröfat honom f-en.* — 7) Fritt, otvunget, ledigt, obesväradt sätt att skicka sig, bete sig. Åtföljes i denna mening nästan alltid af ett bestämmande adjektiv. *Skicka sig med en anständig f. Visa en ädel f. i sitt väsende. — Syn.* Ledighet, Otvungenhet, Tvånglöshet. — 8) Allt för fritt, förtroligt sätt att skicka sig, uppföra sig; opasande djerfhet. *Det är i hans ton och skick en f., som stöter alla. Detta är en f. af er, som jag icke kan gilla.* Brukas isynnerhet ofta i plur. med verberna *Taga*, *Tillåta* (sig), t. ex. *Taga sig f-er med ett fruntimmer, med sina förmän*, i sitt umgänge med dem visa prof på en närgången förtrolighet. *Tillåta sig f-er, som sära.* — *Syn.* Opasande, onständig, ohöfvisk, otillbörlig förtrolighet. Närgångenhet, Oförskämndhet, Djerfhet. — 9) Tillåtelse, lof, tillstånd. *Jag ger dig f. att välja.* Uttrycket *Taga sig f., taga sig den f-en, att . . .* brukas ofta af höflighet i samtal, och betyder, att man ber om ursäkt för något, som möjligen kunde misstyckas, t. ex.: *Jag tager mig den f-en påminna om ert löfte. Jag tager mig den f-en att icke vara af er tanke. Jag har tagit mig f-en att tillskrifva er. —*